

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Regvlarvm Vtrivsque Ivris Cvm Ampliationibvs Ac
Limitationibvs**

Dueñas, Pedro

Venetiis, 1566

Regvla CCLX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63213](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63213)

His omnis dico, q̄ arbitrio iudicis est relinquendum quis dicitur proximus pubertati: hoc enim iudex debet arbitrari ex discretionem pueri, & ex aliis circumstantiis contingenibus. Ita tenet Faber in d. §. pupillus. Salic. in d. l. impunitas, C. de poenis. Ioan. Ana. in c. j. uu. 4. de delictis pue. Ant. de Butt. in d. c. attestacione in fi. Abb. & Præpo. in d. c. continebatur. Dec. in d. l. pupillum, & ibi Cagn. nu. 3. pro qua opi. est tex. in §. in summa. Inst. de oblig. quæ ex delicto. ibi, si proximus pubertati sit: & ob id intelligitur delinquere: facit etiam tex. in d. l. impunitas, C. de poen. Quod tamen intelligit esse verum Doct. de Couarru. in sua Epito. de spons. in ij. par. c. v. nu. 5. q̄ iudex ante illam ætatem definitam commun. opi. non potest imponere arbitrium suum, scilicet nouem annos cum dimidio in fœmina: & decem cum dimidio in masculo: imo iudex qui ante illam ætatem arbitrari debet puerum esse proximum pubertati, maximis adducendus est coniecturis, & raro & cautissime debet id agere.

Est tamen notandum q̄ si infans doli capax committeret homicidium, mitius punitur quam maior. Ita tenet Abb. in d. c. j. de delict. puer. quem sequitur Cæp. in Auth. sed nouo iure. C. de fer. logi. Pro qua opin. tex. in c. fi. de sen. ex com. in l. auxilium. in §. in delict. ff. de minor. & in ll. regni supra allega. facit quod not. Io. Igra. in d. l. excipiuntur. nu. 49. ff. ad Sylla. Dec. in d. l. fere. nu. 3.

Et circa hanc regulam alias limitationes vide per Doct. in locis supra dictis: & per Gandi. in tract. malefic. in tit. de poenis reatum, nume. 30.

REGVLA CCLX.

EXCEPTIO non numeratæ pecuniæ potest opponi intra biennium, etiam si quis confiteatur se recepisse pecuniam quam non recepit. Hanc reg. posui in regu. cxxj. cum vj. ampliari. & vij. limitationibus. ultra quas in præsentem addam aliquas ampliaciones & limitationes. & in primis ratio huius regule est: quia debitores necessitate obstricti de facili consentunt spe futuræ enumerationis mutati: ideo huic facilitati succurritur per non numeratæ pecuniæ exceptionem: ne illicita fiat extorsio: vt in l. illicitas. ff. de offic. præsid. & quia est contra ius gentium q̄ quis repetat quod non dedit, & q̄ cum iactura aliena quis locupletetur: vt in l. cum amplius. in §. si natura debet. ff. de reg. iur. in l. bona fides. ff. de positi. Bal. in l. j. C. de non nume. pecu.

Verum ultra ampliaciones positas in l. reg. cxxj. amplia primor. siue confiteatur in scriptis, siue sine scriptis. Ita tenet Bar. quem sequuntur alij. Doct. in l. si ex cautione. nu. 3. de non nu. pecu. C. l. cit. tex. in l. non figura. ff. de actio. & oblig. ibi, placuit non minus valere quod scriptura quam quod vocibus lingua figuratis significetur, facit etiam tex. in l. pactum quod bona fide, C. de pact. Amplia

- 3 Amplia ij. siue confiteatur in instrumēto publico, siue in scriptura privata. Glo. & Doct. in d.l. ex cautione, cōtra Per. de Bel. Pert. qui tenet ibi contrariam opinionem.
- 5 Amplia tertio habere locum, etiam si debitor dedisset pignus: quia pignus dedit vt pecuniam reciperet: quam si non recipit, non tenet pignus. Vt in l. j. C. de non nu. pecu. Ita Ias. vltra Bal. ibi in l. qui pecuniam. nu. 2. in fin. vers. v. Amplia. ff. si cert. peta.
- 4 Quarto ampla procedere, etiam si renunciasset exceptioni non nume. pecu. vt est gl. in d.l. si ex cautione. quam sequuntur ibi Cin. Bartol. Bal. & Salice. Bal. in Marga. in verbo, renuntiatio. Felin. in c. si diligenti. in v. corollario. limi. j. de foro comp. Bandem amp. ponit Fel. in c. si cautio nu. 48. sequitur Stepha. Aufre. in additi. ad decr. Capellæ Tholo. q. 374. Alexan. in consil. clxxxix. nu. 2. vol. ij. Com. in consil. liij. nu. 4. lib. j. Hippo. in sing. ccxxij. Petr. de Anzola in practicam artis notariatus, in tit. de excep. non nu. pecu. nu. 4. l. in §. fuerat, nu. 79. Insti. de actio. & in l. iij. in §. quæsitum. nu. 2. ff. si quis cautio. Abb. & Imo. in d. c. si cautio. Angel. Arc. in §. j. nu. 76 insti. de excep. & ita tenere omnes Doct. dicit idem Ias. in l. qui pecuniam. nu. 2. ff. si cer. peta. Contrariam tamen opinio. tenet glo. in d. l. si ex cautione. C. de non nume. pecu. in verbo. probare. in si. vers. alij vt Azo. vbi dicit ibi glo. qd prædicta renuntia. tio præiudicat renuntianti. sequitur Car. in c. si. de solutio. nu. 9. in si. Que opinio Azonis quam glo. ibi refert. approbatur hodie de iura Regio per tex. in l. ix. in si. ut. j. par. v. & ita per illam l. sic practi. can tenet Roder. Xvarez in l. post rem iudicatam, fol. 152. col. iij. nu. 26. ff. de re iudi.
- 5 Quinto ampla, etiam si confiteatur maiorem summam pecuniæ recepisse quã receperit: nam in parte non recepta exceptio ista com. pereret. Per. tex. in l. minorem, & ibi glo. ij. quæ hoc declarat: & Sa. lic. notab. C. de non nume. pecu.
- 6 Amplia sexto, non solū in pecunia stricte accepta, vt est in num. mis. verum etiam in omni re quam quis confiteretur recepisse & non recepit, pecunię enim verbum largissime accipitur. per text. in l. si. C. de consti. pecu. & in l. pecunię. ff. de verb. significo. & in c. totum. j. q. ij. Et hoc expresse tenet Azo in sum. C. de non nu. pecu. in prin. Albe. & alij in l. generaliter, in prin. eo. tit. per tex. in l. in contract. bus, in prin. in §. sed quoniam. C. de non nu. pecu. vbi de deposito lo. quitur tex. Bar. & alij in l. talis scriptura. ff. de leg. j.
- 7 Amplia vij. habere locum etiam stante. lib. 4. tit. 8. lib. 8. Ordin. quæ prohibet, qd contra instrumentum publicum non possit oppo. ni exceptio nisi solutionis, & simulationis, & alię de quibus ibi. nam adhuc probe poterit opponi exceptio non num. pecu. quia illa confessio facta in instrumēto dicitur esse quædam simulatio. Ita te. net Bar. in l. iij. nu. 2. C. de postulan. & ibi Bal. & Alij. Docto. idem Bal. in l. pecunię. C. de solut. Ias. in l. qui pecuniam. nu. 2. versicu. iij. ampla. ff. si cert. peta.

D. Petri Duen.

- 9 Octavo amplia, etiam si is qui confitetur dedisset fideiussorem. Ut est tex. in l. tam mandatori. C. de non nume. pecu. & ibi Doct. quia quando reus est tutor ratione obligationis non nata, vel nata inefficaciter, tunc eodem modo est tutus fideiussor sicut principalis. l. si testamento. §. fina. & l. si quis pro eod. §. si munus, ff. de fideiussor.
- 9 Nono amplia, habere locum in marito, qui confessus fuerit recepisse dotem ab uxore, vel a socero, seu ab alio spe futurę numerationis: vt possit exceptionem non numeratę dotis opponere. Vt in l. j. & per totum. C. de dote causa non nume. & in d. l. ix. tit. v. par. v. Chassa. vbi hoc not. ponit in consue. Burg. in titu. {Des drotz.} Rub. iij. §. vij. fol. 158. colum. j. nume. 1. Ludoui. Gozadi. notab. in confi. xlij. nu. 1.
- 10 Amplia decimo, procedere in herede, qui intra biennium potest hanc except. opponere, vt in l. si intra. & ibi late Doct. C. de non nume. pecu. & idem in omnibus illis quorum interest quocumque modo, siue conueniantur vt possessores honorum, siue ipsi contra alios possidentes actionem moueant: vt in l. si cui. C. de non nume. pecu. Ang. notab. in §. idem iuris. nu. 8. Insti. de excepti. Debet tamen ex persona rei opponere, non ex persona propria: quia debitori & non opponendi debebat pecunia numerari, secundum Ang. vbi supra.
- 11 Amplia xj. etiam si schedula facta fuerit per verba presentis temporis: vt promitto restituere xx. aureos ad annum quos recipio. Ita probat gl. in l. si ex cautione. in gl. j. C. de non nu. pecu. Azo & Doct. in princ. Insti. de lite. obli. quam opin. vidisse seruari testatur Albe. in d. l. si ex cautione. nu. 1.
- 12 Amplia xij. habere locum in casu. l. sub specie. C. de postu. vt si promisi alicui dare centum ex aliqua causa quam non adimpleti, potero excipere vel expedire ad cancellandum etiam si in instrumento confessus fui me recepisse ex causa mutui.
- 1 Et vltra limitationes positas in prædicta reg. cxxj. limita primo quando in instrumento inuentarij hoc quis confiteretur: quia tunc non posset excipere non esse numeratum q̄ aliquis in inuentario scribi passus est. Vt in l. ff. C. arbi. tute. Nec poterit post ea contra scriptum in inuentario probare contrarium, secundum Mat. de Alfi. in decis. Neap. decis. cccxxiij. nu. 14. cum aliis.
- 2 Limita secundo, non habere locum post biennium. Vt in l. in cōtractibus. C. de non nu. pecu. & in princ. Insti. de literarum obli. De quo dicam infra, in sequenti reg.
- 3 Limita tertio in tutore, qui confitetur se habuisse & recepisse pecuniam pupilli: nam tunc ante biennium non potest huiusmodi exceptionem non numeratę pecunię opponere. Vt est glo. in l. singularia. ff. si cer. pera. in gl. j. & ibi Ias. & Doct. Rom. in l. sub specie. nu. 8. ff. de postu. Quod intelligo, quando tutor caperet pecuniam patris & bona fide: vt in l. non existimo, ff. de admimist. tuto. alioquin incidere

incideret in poenam, ut ibi dicit gl. & in l. actione, & in l. si tutor tutor, ff. de tutel. & ratio, dista.

4 Quarto fallit, quando quis promisit dare causa transactionis pecuniam non debitam, tunc non iuuatur hac exceptione, quia subest causa, ut pote quia a lite disceditur. Vt in l. si transactionis C. de non numerata pecunia.

5 Quinto limita, non habere locum in deposito, Vt in l. in contractibus in §. sed quoniam, verfi. itaque sancimus. C. de non nu. pecu.

6 Sexto fallit, in administratoribus veſtigalium, quos vulgo receptores appellant, Vt in l. securitatibus, C. de apochis publ. lib. x. et ibi doct.

7 Septimo limita quodocunque mulier confessa fuit se recepisse pecuniam ut pro mutuo intercederet, & hoc quando illa confessio est facta in instrumento publico, tribus testibus subſignato, Vt in l. antequæ, ver. sed si quidem C. ad Velleia.

8 Octavo limita non habere locum in quaestoribus ærarij publici quos thesaurarios vulgus vocat, quoniam si tales cōſtreantur se tributa regia recepisse, non habent exceptionem non numeratæ pecunie, nec pariter in pretio rerum fisci venditarum, Vt in l. omnes, in §. si. C. de quadr. præscr. gl. in l. in contractibus in §. sed quoniam ver. penitus C. de non nu. pecu.

9 Nono limita, non habere locum in campforibus & mercatoribus, propter publicam fidem, Vt est glo. notab. in Auth. de fideiuss. in §. agnoscant, in verbo argentariorum, collar. j. & ita per illam tenet expresse Ias. vbi dicit qd ita a præceptoribus suis audiuit, in l. qui pecuniam nu. 6. ff. si cert. peta. Quam limita intelligo veram quodocunque iste campfor vult opponere prædictam exceptionem ex persona sua, quia tunc non potest: secus si vellet opponere exceptionem pro eo pro quo intercesserit, quia tunc bene poterit, ita illam glossa intelligit Bal. in l. frustra, C. de non nu. pec. & Iaso. in d. nu. 6. idem Ias. in l. singularia, nu. 39. ff. eo. tit. & in l. cum quis nu. 18. C. de iur. & facti ign. & in l. prætor ait, nu. 3. ff. de eden. & in repe. l. si constanter nu. 204. ff. solu. mati. Hipp. de Marſi. in repe. rub. de fidei. nu. 8. Gutiel. Maine. in l. omnib. nu. 2. ff. de reg. iur. vbi etiam per illam glossa limitant beneficium Auth. præſente, C. de fideiuss. ut non procedat in campforibus & mercatoribus.

10 Decimo fallit quodocunque talis confessio facta esset in iudicio quia si quis in iudicio confiteatur se recepisse mutue, non habet prædictam exceptionem. Vt est gl. iuncta tex. in l. vni. in gl. 2. C. de cōfess. & ibi per illam gl. expresse tenet hoc Sali. in 3. opposit. Circa quam limita, vide Ias. in d. l. qui pecuniam nu. 7. ff. si cert. peta.

REGVLA CCLXI.

EXCEPTIO non numeratæ pecuniæ non competit post benenium. Hanc regulam probat tex. in l. contractibus, in princ. C.